

A "Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés" elnevezésű nagykereskedelmi piacról a 3. piacelemzési körben hozott határozat összefoglalása (5. piac)

A határozat száma: HF/56-13/2011 (2011. május 6.)

I. Piacmeghatározás

A piacmeghatározás során a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: Elnök) a 8/2009. (X.9.) IHM rendelettel módosított 16/2004. (IV.24.) IHM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 1. Mellékletében 5. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte.

A piacmeghatározás első lépéseként megtörtént a piacmeghatározás kiindulópontját képező szolgáltatások azonosítása, ezek pontos tartalmának meghatározása a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatás a hagyományos PSTN-alapú hálózaton, sodrott réz érpár közege, DSL technológia használatával nyújtott bitfolyam hozzáférés szolgáltatás. A szolgáltatás kínálatát részben a helyi (DSLAM szintű) bitfolyam hozzáférési szolgáltatások, részben a magasabb hozzáférési szintű (országos bitfolyam hozzáférés) szolgáltatások jelentik. Mind a helyi, mind az országos bitfolyam hozzáférést a jelentős piaci erejű szolgáltatók kötelesek nyújtani az NHH Tanácsa DH-23398-30/2007., azt megelőzően pedig DH-664-179/2005. határozatának alapján. Ugyanakkor a magasabb hozzáférési szintű (országos bitfolyam hozzáférés) szolgáltatásokat már a kötelezettségként való előírást megelőzően is nyújtotta a Magyar Telekom¹ és az Invitel².

A piacmeghatározás kiindulópontját képező szolgáltatás meghatározását követően került sor a kapcsolódó kiskereskedelmi piac azonosítására, majd annak vizsgálatára, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásnak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált nagykereskedelmi piac határait hatást gyakorolhatnak.

A kiskereskedelmi piac meghatározása

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés elemzése során annak vizsgálatára került sor, hogy léteznek-e olyan, a DSL kiskereskedelmi szélessávú hozzáférést a fogyasztók számára helyettesítő szolgáltatások, amelyek nagykereskedelmi szinten éreztethetik hatásukat.

A keresleti helyettesítés vizsgálata során a következő helyettesítési lehetőségek kerültek áttekintésre:

- kábelmodemes kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés,
- optikai kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés,
- mobil kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés,
- bérelt vonali kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés,
- helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés.

¹ Magyar Telekom Távközlési Nyrt.

² Invitel Távközlési Zrt.

A keresleti helyettesítési vizsgálatok alapján megállapítást nyert, hogy a kiskereskedelmi piacot az DSL-, a kábelmodemes-, az optikai- és a WLAN kiskereskedelmi szélessávú hozzáférések alkotják. A bérelt vonali és a mobil kiskereskedelmi szélessávú hozzáférés nem helyettesítője az DSL kiskereskedelmi szélessávú hozzáférésnek, így nem része a kiskereskedelmi piacnak.

A kínálati helyettesítési vizsgálat nem azonosított olyan lehetőséget, amely a kiskereskedelmi piac bővítését indokolta volna.

A nagykereskedelmi piac meghatározása

A nagykereskedelmi piacot alkotó szolgáltatások körének meghatározásához elvégzett keresleti helyettesítési vizsgálat a kiskereskedelmi piacokon feltárt helyettesítő szolgáltatásokból indult ki, hiszen az elektronikus hírközlési nagykereskedelmi szolgáltatások többségére a származtatott jelleg a jellemző. (A kiskereskedelmi igény felmerülésekor keletkezik a nagykereskedelmi szolgáltatás iránti igény, pl. helyi hurok átengedés, bitfolyam hozzáférés stb.) A vizsgálat helyettesítő szolgáltatásként csak hálózati szolgáltatásokat vett figyelembe, viszonteladói szolgáltatásokat nem.

A keresleti helyettesítési vizsgálat arra a megállapításra vezetett, hogy a nagykereskedelmi piacot a következő szolgáltatások alkotják:

- hagyományos PSTN-alapú hálózaton, sodrott réz érpár közegen, DSL technológia használatával nyújtott bitfolyam hozzáférés,
- szélessávú kábelmodemes hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi bitfolyam hozzáférés,
- szélessávú optikai hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi bitfolyam hozzáférés.

A kínálati helyettesítési vizsgálat – amely az indirekt árkorlátozó hatáson keresztül magában foglalta a vertikálisan integrált vagy vállalatcsoporton belüli szolgáltatók belső teljesítményeit is – nem azonosított olyan lehetőséget, amely a nagykereskedelmi piac további bővítését indokolta volna.

A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása

A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása azoknak a földrajzi területeknek a meghatározását jelentette, amelyeken belül a versenyfeltételek külön-külön homogének és szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől. A mind strukturális, mind magatartási tényezőkre kiterjedő vizsgálatok eredménye alapján a földrajzi piacok megegyeznek az inkumbens szolgáltatók³ volt koncessziós szolgáltatási területeivel.

A piacmeghatározás eredménye

A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata eredményeképpen három elkülönült érintett piac került meghatározásra, amelyek a következők:

³ Inkumbens szolgáltató: a korábban koncessziós jogokat élvező szolgáltató vagy annak jogutóda; a határozatban a Magyar Telekom, az Invitel és a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft (UPC).

- 1) Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés a Magyar Telekom volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken (1. számú érintett piac);
- 2) Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés az Invitel volt koncessziós területének megfelelő számozási területeken (2. számú érintett piac);
- 3) Nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés a UPC volt koncessziós területének megfelelő számozási területen (3. számú érintett piac).

II. A piac érintettségének vizsgálata

A Rendelet 3. § (1) bekezdése alapján a Rendelet mellékletében meghatározott piacok érintettségét vizsgálni külön nem szükséges. Ennek megfelelően a részletes érintettségi vizsgálat elvégzése nélkül megállapítható volt, hogy a határozat tárgyát képező nagykereskedelmi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

III. Piacelemzés, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Iránymutatásában⁴ meghatározott, a piaci erőfölény megállapítására alkalmazandó kritériumok vizsgálata alapján megállapítást nyert, hogy a piacmeghatározás eredményeképpen azonosított három érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkeznek a következő szolgáltatók:

- az 1. számú érintett piacon a Magyar Telekom,
- a 2. számú érintett piacon az Invitel,
- a 3. számú érintett piacon a UPC.

IV. Kötelezettségek megállapítása

A versenyproblémák vizsgálata alapján megállapítást nyert, hogy a piactorzító magatartásformák (hozzáférés megtagadása, árjellegű- és nem árjellegű versenytorzító magatartások) szabályozás hiányában felmerülhetnek a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés azonosított piacain.

Az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működése és fejlődése, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelme, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítése érdekében a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára előírt kötelezettségek a következők:

1. Átláthatóság

A közeli bitfolyam hozzáférés⁵ tekintetében a kötelezett szolgáltatók kötelesek referenciaajánlatot készíteni, amely tartalmazza a közeli bitfolyam hozzáférés körében előírt

⁴ Commission Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications and services (2002/C 165/03)

⁵ Közeli bitfolyam hozzáférés: olyan bitfolyam hozzáférés, melyben a kötelezett szolgáltató a hálózatának a hozzáférési aggregációs pontban lévő aktív hálózati eszközei (pl. DSLAM, OLT-t tartalmazó berendezés, CMTS, stb.) kapacitását engedi át, ill. osztja meg az arra jogosult szolgáltatóval. A sodrott érpáras hálózatok esetében ez a hozzáférés megegyezik az Eht. 188. § 44. pontja szerinti "Helyi bitfolyam hozzáférés" fogalommal.

hozzáférési és átengedési szolgáltatások alkalmazott díjait, valamint a szolgáltatások igénybevételének feltételeit. A referenciaajánlatot a határozat közzétételétől számított 60 napon belül az Elnökhöz jóváhagyásra be kell nyújtani.

Az országos bitfolyam hozzáférés tekintetében a kötelezett szolgáltatók kötelesek a szolgáltatás díjait az Elnökhöz jóváhagyásra benyújtani, a díjakat, a tervezett díjváltozásokat, valamint a szolgáltatás igénybevételének feltételeit honlapjukon nyilvánosságra hozni.

2. Egyenlő elbánás

A kötelezett szolgáltatók hozzáférési szolgáltatásaik tekintetében szerződéses kapcsolataikban nem tehetnek különbséget a nagykereskedelmi szolgáltatás lényeges feltételeit illetően a szolgáltatást igénybe vevő különböző szolgáltatók között. Továbbá legalább ugyanolyan feltételekkel, legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és információt kell, hogy nyújtsanak mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaikra, illetve bármely, általuk irányított szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaznak.

3. Költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége

Az országos bitfolyam hozzáférést és a közeli bitfolyam hozzáférést a kötelezett szolgáltatók az Elnök által jóváhagyott, illetve megállapított díjak ellenében kötelesek nyújtani. Az országos bitfolyam hozzáférés díjának megállapítása "retail minus" árképzési módszer alapján, a közeli bitfolyam hozzáférés díjának megállapítása LRIC költségszámítási módszer alapján történik.

4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

Országos bitfolyam hozzáférés:

A kötelezett szolgáltatók kötelesek minden olyan sáv szélességű országos bitfolyam hozzáférést nyújtani, amely sáv szélességű szélessávú szolgáltatást saját maguk kiskereskedelmi szolgáltatásként kínálnak.

Közeli bitfolyam hozzáférés:

A kötelezett szolgáltatók kötelesek a közeli bitfolyam hozzáférés nyújtására, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására. A közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatásoknak – és azok transzport minőségi paramétereinek is – olyanoknak kell lenniük, hogy felhasználásukkal akár reprodukálhatóak lehessenek a kötelezett szolgáltatók kiskereskedelmi szolgáltatásai.

Felhordó hálózati szolgáltatások:

A kötelezett szolgáltatók a közeli bitfolyam hozzáféréshez kapcsolódóan igény esetén kötelesek felhordó hálózati szolgáltatásokat nyújtani, a hozzáférési aggregációs ponttól számított legfeljebb 25km-es nyomvonal távolságban. A felhordó hálózati szolgáltatás lehet kábelhely megosztás, sötétszál átengedés, hullámhossz átengedés, vagy átviteli kapacitás biztosítása, melyek közül a kötelezett szolgáltató a jogosult szolgáltató által kiválasztott szolgáltatást köteles biztosítani, ha az nem ütközik objektív műszaki akadályokba.

Egyéb kiegészítő szolgáltatások:

A kötelezett szolgáltatók kötelesek egyéb kiegészítő szolgáltatások nyújtására, amelyek szükségesek a bitfolyam hozzáférési szolgáltatások, illetve a felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez.

Technológiai migráció:

A kötelezett szolgáltató által már biztosított nagykereskedelmi hozzáférés – a hálózatok technológiai fejlődése miatt bekövetkező – visszavonása csak a Hatóság engedélyével történhet. A hozzáférés visszavonására vonatkozó szándékát a kötelezett szolgáltató a tervezett időpont előtt 5 évvel köteles bejelenteni a Hatóságnak, de az érintett jogosult szolgáltatókkal ennél rövidebb időszakban is megegyezhet. Azon hozzáférési pontok esetében, ahol nagykereskedelmi hozzáférés nem valósul meg, a kötelezett szolgáltatónak bejelentési kötelezettsége van: a hozzáférési pont tervezett megszüntetése előtt 12 hónappal köteles értesíteni a Hatóságot.

4. Számviteli szétválasztás

A kötelezett szolgáltatók kötelesek évente számviteli szétválasztási kimutatást készíteni és azt az Elnökhöz jóváhagyás céljából benyújtani.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

A Gazdasági Versenyhivatal a határozat rendelkező részével és indokolásával is egyetértett, egyéb észrevételeit az Elnök figyelembe vette, illetve azokra a határozatban választ adott.

A szolgáltatók közül a Magyar Telekom, az Invitel, az UPC, az Alternatív Távközlési Szolgáltatók Egyesülete, a Business Telecom Távközlési Kft., az Enternet 2001 Kft., a Telenor Magyarország Zrt. és a Vodafone Magyarország Zrt tett észrevételt a határozatokhoz.

Az Elnök valamennyi észrevételre részletes választ adott a határozatban. Az észrevételek egy részét az Elnök figyelembe vette és a határozat szövegét megfelelően módosította.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Hatóság a nemzeti konzultációt egyeztetést követően bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt - az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak. A notifikációs eljárás során az Európai Bizottság kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Hatóság a megjelölt határidőben elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért, a határozattervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen kifejtette.

A notifikációs eljárás lezárásaként az Európai Bizottság magyar nyelvű levelet küldött (Comment letter) amelyben észrevételt tett a felhordó hálózati szolgáltatások kiterjedésével, valamint az újgenerációs hozzáférési hálózatokra vonatkozó nagykereskedelmi ajánlatok tekintetében biztosított bevezetési időszakokkal kapcsolatban. Az észrevételeket az Elnök a határozatban részben figyelembe vette, részben a határozatban megválaszolta.

A Bizottság az észrevételekkel a határozattervezetet tudomásul vette.